

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Φιλοσοφία της Ιστορίας και του Πολιτισμού

Ενότητα 4: Βιωματικές εφαρμογές της τέχνης και
της φιλοσοφίας στο βάθος της ιστορίας

Λάζου Άννα

Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον Αθηνών
Τμήμα Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας

Βιωματικές εφαρμογές

ανοικτά μαθήματα
open courses

**Δράση «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών»
ΦΣ 118 – ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
2014 – 2015**

4. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

1 2 3 4 5
 ΕΡ/Ω/-Σ /Α/ΝΙ/-/ ΚΑ/-/ΤΕ/ ΜΑ/-/ΧΑ/ -Ν/-/-/
 ΣΥ/ΚΑ/Ι /ΔΙ/ΚΑ/Ι/ ΩΝ/-/Α/ ΔΙ/-/ΚΟΥ/ -Σ/-/-/ στρ.
 αντιστρ.

1 2 3 4 5
 ΕΡ/Ω/-Σ/ ΟΣ/Ε/-Ν/ ΚΤΗ/-/ΜΑ/ ΣΙ/ ΠΙ/-/ ΠΤΕ/ΙΣ/-/
 ΦΡΕ/ΝΑ/-Σ/ ΠΑ/ΡΑ/-Σ/ ΠΑ/-Σ/Ε/ ΠΙ/ΛΩ/-/ ΒΑ/-/-/

1 2 3 4 5
 Ο/Σ'Ε/-Ν/ ΜΑ/ΛΑ/ΚΑ/ Ι/-Σ/ΠΑ/ ΡΕ/Ι/Α/ Ι/-Σ/
 ΣΥ/ΚΑ/Ι/ ΤΟ/ΔΕ/ΝΕ/ ΙΚ/ΟΣ/Α/ -Ν/ΔΡΩ/-Ν/ -/-/

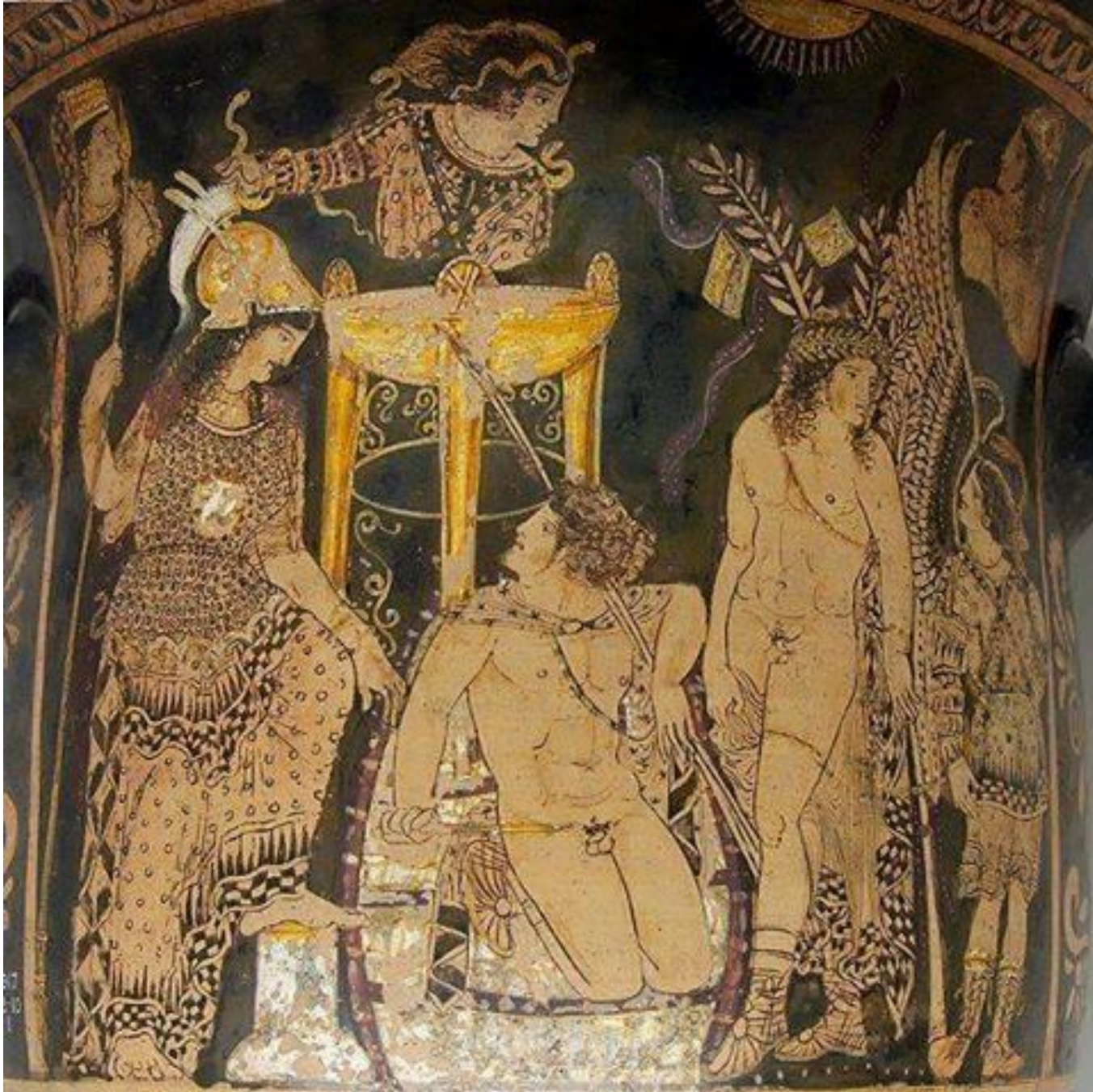
- 1 2 3 4 5
 ΝΕ/ΑΝ/Ι/ΔΟΣ/ ΕΝ/-Ν/Υ/ ΧΕ/-Υ/Ε/ Ι/-Σ/-/ -/
 ΞΥ/ΝΑ/Ι/ΜΟΝ/ Ε/ΧΕ/Ι/ -Σ/ΤΑ/ΡΑ/ -Ξ/ΑΣ/-/ -/

- - 1 2 3 4 5
 ΦΟ/Ι/ ΤΑ/Α/-Σ Δ'Υ/ΠΕ/-Ρ/ ΠΟ/-Ν/ΤΙ/ ΟΣ/Ε/-Ν/ Τ'Α/
 ΝΙ/ -Ι/ ΚΑ/Α/Δ'ΕΝ/ Α/-Ρ/ΓΗ/ -Σ/ΒΛΕ/ΦΑ/ ΡΩ/-Ν/Ι/ -Ι/

-Γ/ΡΟ/ ΝΟ/ΜΟ/ΙΣ/ Α/ -Υ/ΛΑ/ Ι/-Σ/-/ -/ ΚΑ/-Ι/Σ'Ο/ Υ/
 ΜΕ/ΡΟΣ/ ΕΥ/-Φ/ΛΕ/ -Κ/ΤΡΟ/-Υ/ ΝΥ/ΥΜ/ΦΑ/ -Σ/ΤΩ/-Ν ΜΕ/
 Τ'Α/ΘΑ/ ΝΑ/ΤΩ/-Ν/ ΦΥ/-Ξ/Ι/ ΜΟΣ/Ο/Υ/ ΔΕ/ΙΣ/-/ Ο/
 ΓΑ/-/ ΛΩ/-Ν/ΠΑ/ ΡΕ/-Δ/ΡΟΣ ΕΝ/Α/-Ρ/ ΧΑ/ Ι/-Σ/ ΘΕ/

- - 1 2 3 4 5
 Υ/Θ'Α/ Α/ΜΕ/ΡΙ/ Ω/-Ν/ΣΕ/ Γ'Α/-Ν/ΘΡΩ/ -Ω/ΠΩ/-Ν/ Ο/
 -Σ/ΜΩ/ -Ν/Α/ΜΑ/ ΧΟ/-Σ/ΓΑΡ/ Ε/-Μ/ΠΑ/ Ι/-Ζ/Ε/ Ι/
 Δ'Ε/ΧΩ/ -Ν/ΜΕ/ΜΗ/ -Ν/ΕΝ/-/
 ΘΕ/ΟΣ/ Α/-Φ/ΡΟ/ ΔΙ/-Ι/ΤΑ/

Εικόνα 2

Αίσχylου *Εὐμενίδες*, α΄ στάσιμον μέλος (307-396) - ανάπαιστοι (307-320)

Κείμενο: Martin L. West, (Teubner 1990) - Νεοελλ. απόδοση: Στέλιος Ψαρουδάκης (2013)

ΧΟΡΟΣ

(ύ ύ -) (-' υ υ)(-' -)(ύ ' ύ -)(-' -) (ύ ύ -) (ύ ύ -)(-' -)(ύ ύ -)(-' □□)'

ἄγε δὴ καὶ χορὸν ἄψωμεν, ἐπεὶ μοῦσαν στυγερὰν ἀποφαίνεσθαι δεδόκηκεν,

ἔλα, λοιπόν, ἄς ἀρχίσωμε τὸν χορό, τώρα ποὺ τὸ στυγερὸ τραγοῦδι νὰ φωνάξωμε μᾶς φαίνεται σωστό,

(-' -)(ύ ύ -)(ύ ύ -) (-' -) (-' υυ)(-' -)(ύ ύ -)(-' □□)'

λέξαι τε λάχη τὰ κατ' ἀνθρώπους ὡς ἐπινωμᾶ στάσις ἀμή.

310

καὶ νὰ ποῦμε τὶς τύχες στοὺς ἀνθρώπους πῶς μοιράζει ἡ συντροφιά μας.

(-' υ υ)(-' -) (-' υ υ)(-' -)' (-' -) (ύ ύ -) (-' -) (ύ ύ -) (-' □□)

εὐθυδίκαιοι δ' οἴομεθ' εἶναι· τοὺς μὲν καθαρὰς χεῖρας προνέμοντας

Ἄκριβοδίκαιες νομίζομε πῶς εἴμαστε· αὐτοὶ ποὺ καθαρὰ χέρια ἀπλώνουν

(-' -)(ύ ύ -)(-' υ υ)(-' -)' (ύ ύ -) (-' -)(ύ ύ -) (-' □□)'

οὔτις ἐφέρει μῆνις ἀφ' ἡμῶν, ἀσινῆς δ' αἰῶνα διοιχνεῖ·

315

κανέναν δὲν προσβάλλει ἡ ὀργή μας, καὶ ἀβασάνιστος τὸν χρόνο διαβαίνει·

(-' -) (ύ ύ -)'(-' υ υ)(-' -)'(-' -)(ύ ύ -) (ύ ύ -)(-' □□)'

ὅστις δ' ἀλιτῶν ὥσπερ ὄδ' ἀνὴρ χεῖρας φονίας ἐπικρύπτει,

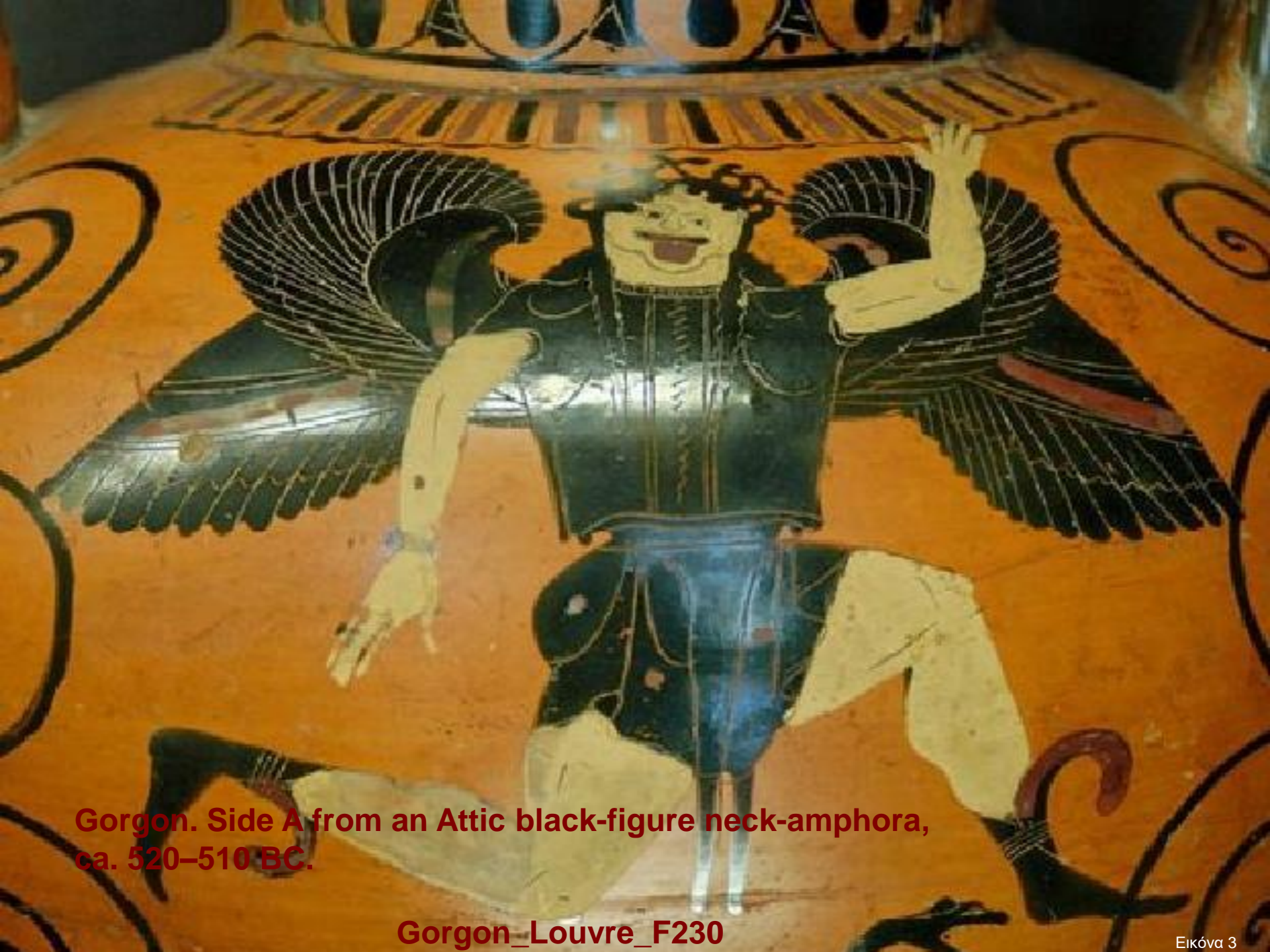
ὅποιος ὅμως ἀμαρτωλός – σὰν αὐτὸν τὸν ἄνδρα – τὰ χέρια τὰ φονικὰ ἀποκρύπτει,

(-' -)(ύ ύ -) (-' υ υ)(-' -) (ύ ύ -) (ύ ύ -)'(-' υ υ) (-' υ υ)(-' -)(ύ ύ -) (ύ ύ -)(-' □□)'

μάρτυρες ὀρθαὶ τοῖσι θανοῦσιν παραγιγνόμεναι πράκτορες αἵματος αὐτῷ τελέως ἐφάνημεν .

μάρτυρες ἀληθινοὶ αὐτῶν τῶν νεκρῶν ἐμφανιζόμενες, διεκδικητὲς τοῦ αἵματός του φαινόμεστε. 7

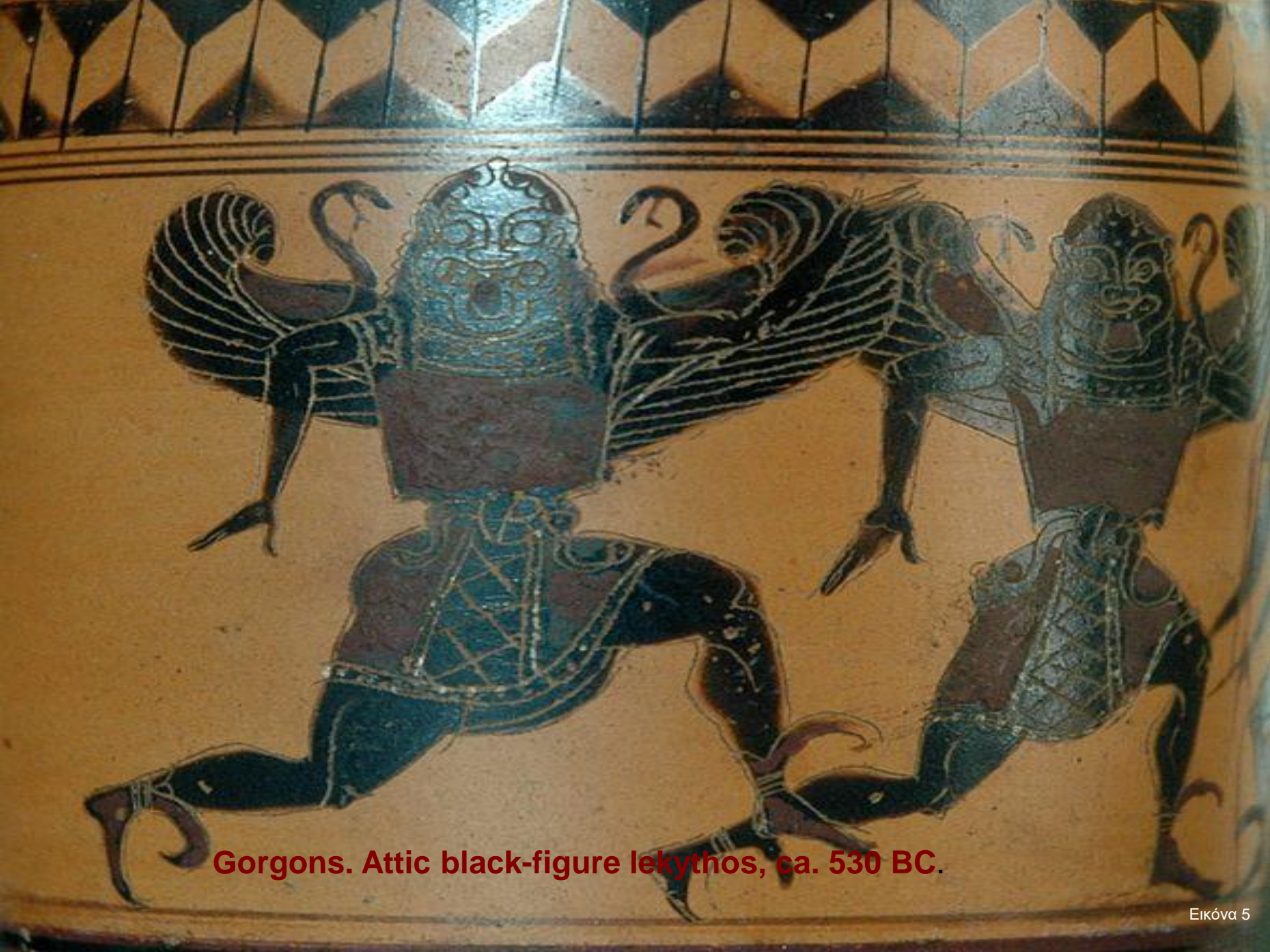

Gorgon. Side A from an Attic black-figure neck-amphora, ca. 520–510 BC.

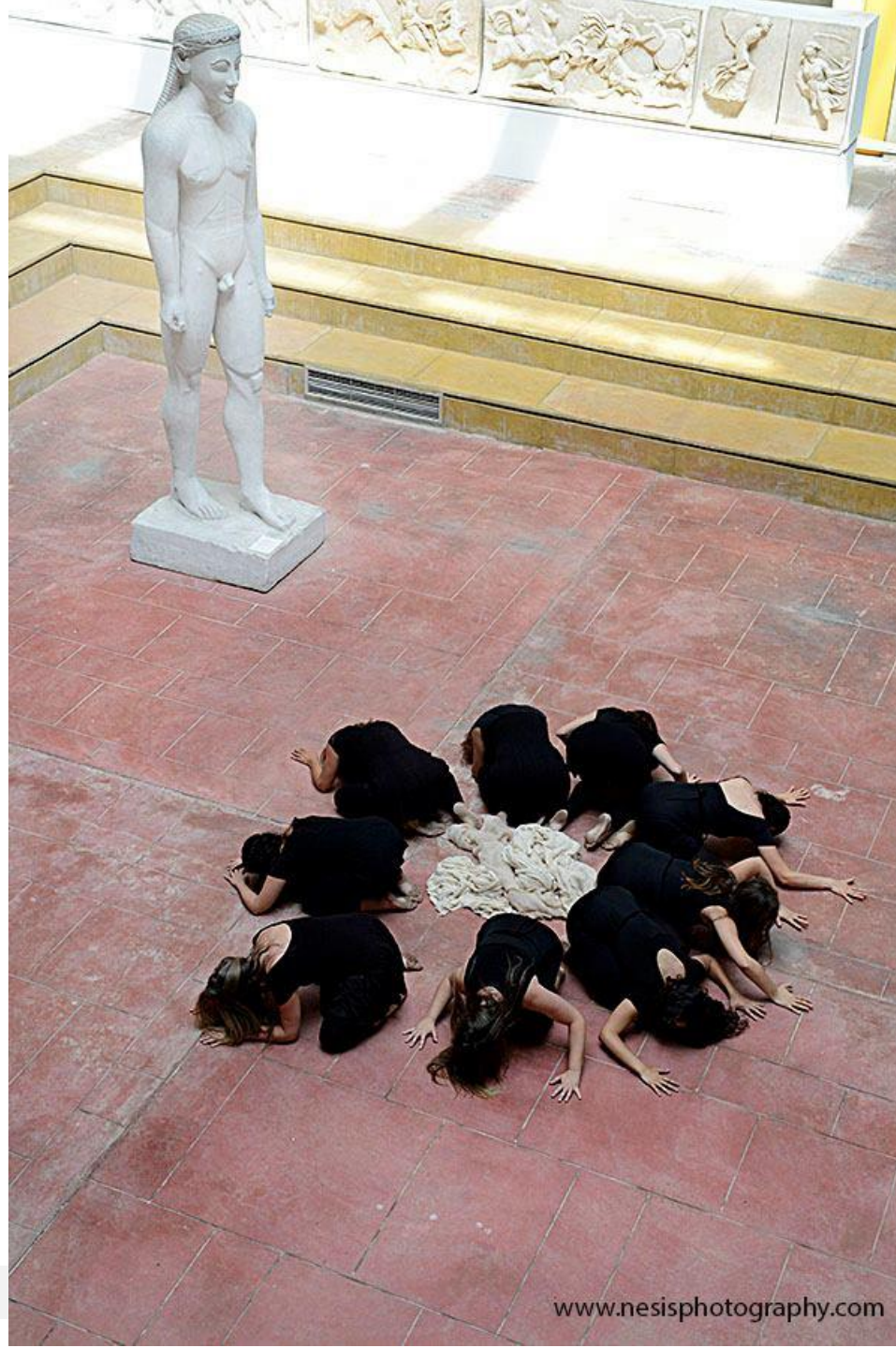
Gorgon_Louvre_F230

An archaic Gorgon (around 580 BC), as depicted on a pediment from the temple of Artemis in Corfu, on display at the Archaeological Museum of Corfu.

Gorgons. Attic black-figure lekythos, ca. 530 BC.

ανοικτά μαθήματα
open courses

**Δράση «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών»
ΦΣ 118 – ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
2014 – 2015**

4. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

Ανάκρουσις (Α΄ Στάσιμο από τον 'Ορέστη')
Anakrousis - Gregorio Paniagua
Atrium Musicae de Madrid-Musique de la Grèce Antique

Κατολοφύρομαι κατολοφύρομαι ματέρος αίμα σᾶς,
ὄ σ' ἀναβακχεύει, ὁ μέγας ὄλβος οὐ μόνιμος ἐν βροτοῖς,
ἀνὰ δὲ λαῖφος ὥς τις ἀκάτου θοᾶς τινάξας δαίμων κατέκλυσεν
δεινῶν πόνων ὡς πόντου λάβροις ὀλεθρίοισιν ἐν κύμασιν

Το Α΄ Στάσιμο από τον Ορέστη (τελευταίο έργο του Ευριπίδη που διδάχτηκε στην Αθήνα πριν την αναχώρηση, το 408 π.Χ.) είναι ένα μουσικό κείμενο το οποίο βρίσκεται στην Βιέννη. Σώθηκε σε θραυσματική μορφή στην Μεγάλη Ερμούπολη της Αιγύπτου.

Ήταν γραμμένο για τον χορό των Αργείων γυναικών οι οποίες ικετεύουν τις τρομερές Ευμενίδες («καθιετεύομαι καθικετεύομαι») και θρηνούν («κατολοφύρομαι κατολοφύρομαι») για την κακή μοίρα του Ορέστη.

Η μουσική είναι τονισμένη από τον ιδιοφυή Ευριπίδη με θαυμαστούς χρωματισμούς, γεμάτη πάθος και ένταση, και δένεται αριστοτεχνικά με το συγκλονιστικό κείμενο.

Βαγγέλης Παπαθανασίου & Ειρήνη Παπά
Χορός Της Φωτιάς (La Danse De La Feu), Ωδές /1980

Ο χορός της φωτιάς είναι ένα υπέροχο πάντρεμα της ηλεκτρονικής μουσικής με την παράδοση και την αρχαία Ελληνική μουσική. Είναι βασισμένος στον Πυρρίχιο.

Οι χορευτές του «Ελληνικού σωματείου χορού-Δόρα Στράτου», το 1979, χορεύουν τον Ποντιακό χορό Πιτσάκ'όιν (Χορός Μαχαίρια).

Παρουσιάζονται αποσπάσματα από το ντοκιμαντέρ του National Geographic
«Περιπέτεια μέσα στο χρόνο»

Ο Πυρρίχιος είναι ο αρχαιότερος ελληνικός πολεμικός χορός. Οι χορευτές χόρευαν κρατώντας ασπίδα και δόρυ και φορώντας περικεφαλαία.

Για τη δημιουργία του υπάρχουν τρεις μυθικές εκδοχές:

1. Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Κρόνου, πριν τις Τιτανομαχίες και ενώ ο Ζευς ήταν ακόμα βρέφος, οι Κουρήτες χόρευαν τον πυρρίχιο γύρω του κάνοντας δυνατό θόρυβο με τα όπλα και τις ασπίδες τους για να μην ακούσει ο παιδοκτόνος Κρόνος το κλάμα του.
2. Στην πολιορκία της Τροίας, ο Αχιλλέας, πριν κάψει το νεκρό του Πατρόκλου, χόρεψε τον Πυρρίχιο πάνω στην πλατφόρμα των καυσόξυλων πριν παραδώσει τον Πάτροκλο στη νεκρική πυρά (πυρά - Πυρρίχιος).
3. Ο Πύρρος (γιος του Αχιλλέα) κάτω από τα τείχη της Τροίας, χόρεψε σε αυτό τον ρυθμό, από τη χαρά του για το θάνατο του Ευρύπυλου (Πύρρος - Πυρρίχιος).

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Λάζου Άννα.
Λάζου Άννα. «Φιλοσοφία της Ιστορίας και του Πολιτισμού. Hegel –
Βιωματικές εφαρμογές της τέχνης και της φιλοσοφίας στο βάθος της
ιστορίας». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://opencourses.uoa.gr/courses/PPP100/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (1/3)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Εικόνα 1: Copyrighted, Πηγή: <http://blogs.sch.gr/siliaz/files/2011/04/antigone-sophocles.jpg>

Εικόνα 2: Copyrighted, Πηγή: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/14/Orestes_Delphi_BM_GR1917.12-10.1.jpg

Εικόνα 3: Copyrighted, Πηγή: http://www.madelinemiller.com/wp-content/uploads/2012/01/Vasepainting-Gorgon_Louvre_F230.jpg

Εικόνα 4: Copyrighted, Πηγή: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/0c/Close_up_of_Gorgon_at_the_pediment_of_Artemis_temple_in_Corfu.jpg/1280px-Close_up_of_Gorgon_at_the_pediment_of_Artemis_temple_in_Corfu.jpg

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (2/3)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Εικόνα 5: Copyrighted, Πηγή:

<http://www.mlahanas.de/Greeks/Mythology/Images/ThGorgonsLekythosCdM.jpg>

Εικόνα 6: Copyrighted

Εικόνα 7: Copyrighted

Εικόνα 8: Copyrighted

Εικόνα 9: Copyrighted

Εικόνα 10: Copyrighted

Εικόνα 11: Copyrighted

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (3/3)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Εικόνα 12: Copyrighted

Εικόνα 13: Copyrighted

Εικόνα 14: Copyrighted

